

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2022/2023

STAV UKONČOVANIA ŠTÚDIA V STREDNEJ ODBORNEJ
ŠKOLE – REALIZÁCIA ZÁVEREČNÝCH SKÚŠOK
V ŠKOLSKOM ROKU 2022/2023

TEMATICKÁ SPRÁVA

KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav ukončovania štúdia v strednej odbornej škole – realizácia záverečných skúšok v školskom roku 2022/2023

TEMATICKÁ SPRÁVA

Mgr. Eva Gregorová
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

© Štátna školská inšpekcia, Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

OBSAH

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	4
1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH	6
2 HLAVNÉ ZISTENIA	7
2.1 Pripravenosť školy na záverečnú skúšku	7
2.2 Organizácia záverečnej skúšky	8
2.3 Priebeh záverečnej skúšky	8
2.3 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností žiakov v ZS	9
2.3.1 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností vo vzťahu k profilu absolventa	9
2.3.2 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností v oboch častiach ZS s výsledným hodnotením predmetu OVV na konci 3. ročníka	11
2.3.3 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností žiakov v PČ ZS v nadväznosti na miesto vykonávania OVV v 3. ročníku	12
2.3.4 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností žiakov podľa zamestnávateľov	12
3 ODPORÚČANIA A PODNETY	13
3.1 Odporúčania na úrovni škôl	13
3.2 Odporúčania pre stavovské organizácie a profesijné organizácie	13
4 ZOZNAMY	14
4.1 Tabuľky	14
4.2 Grafy	14
5 PRÍLOHY	14
5.1 Zoznam kontrolovaných škôl	14

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Záverečná skúška formou teoretickej (TČ ZS) a praktickú časť (PČ ZS) overuje vedomosti a zručnosti žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) a skutočnosť, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravujú.

Stav realizácie záverečných skúšok (ZS) v strednej odbornej škole (SOŠ) ŠŠI dlhodobo sleduje. V školskom roku 2022/2023 sa tematická inšpekcia (TI) realizovala v 10 SOŠ, na ktorých ZS konalo 64 žiakov v 7 učebných odboroch (UO). Štvrtinu (25 %) z nich tvorili žiaci v SDV, ktorí sa vzdelávali v 5 SOŠ.

Výsledky našich zistení korelujú so zisteniami z predchádzajúceho školského roka, kde ŠŠI konštatovala, že žiaci v PČ ZS dosiahli lepšie výsledky ako v TČ ZS, známka z odborného výcviku (OVY) na konci 3. ročníka je lepšia ako výsledok z oboch častí ZS a súčasne žiaci v SDV vykazujú celkovo horšie výsledky ako žiaci mimo SDV. V porovnaní s minulým rokom možno badať trend zhoršenia vo všetkých výsledkoch (**Tabuľka 1**).

TABUĽKA 1 Porovnanie výsledkov ZS v školskom roku 2021/2022 a 2022/2023

Školský rok	počet škôl	počet žiakov	% SDV	OVY	PČ ZS		TČ ZS	
				SDV	SDV	mimo SDV	SDV	mimo SDV
2021/2022	11	117	42,7%	1,8	2,3	2,2	2,6	2,4
2022/2023	10	64	25%	2,2	2,6	2,4	3,1	2,8

Zistenia ŠŠI v školskom roku 2022/2023 poukazujú na to, že:

žiaci dosiahli v hodnotení PČ ZS o 0,40 lepšiu celkovú priemernú úroveň ako v hodnotení TČ ZS.

- ⇒ Uvedené zistenie platí aj pre porovnanie výsledkov jednotlivých častí ZS v kontrolovaných školách (okrem BB2, TT8, ZA10).
- ⇒ V 1 škole je rozdiel medzi PČ ZS a TČ ZS výrazný (BB3 – 1,20).

úroveň výsledkov žiakov je v oboch častiach ZS v porovnaní s hodnotením predmetu odborný výcvik (OVY) v 3. ročníku horšia (v PČ ZS o 0,34 a v TČ ZS o 0,73).

- ⇒ V polovici kontrolovaných škôl dosiahli žiaci horšie výsledky v PČ ZS v porovnaní s hodnotením OVV, z toho v 2 školách boli výsledky výrazne horšie (o 2,00 a o 1,22). V hodnotení TČ ZS v 7 školách bola dosiahnutá úroveň nižšia ako hodnotenie OVV, z toho v 2 školách boli výsledky výrazne horšie (o 1,75 a o 1,44).
- ⇒ V 3 kontrolovaných UO dosiahli žiaci horšie výsledky v PČ ZS ako hodnotenie OVV, v 5 kontrolovaných UO dosiahli žiaci v TČ ZS horšie výsledky v porovnaní s OVV, z toho v 1 UO boli výsledky výrazne horšie (o 1,40 a o 1,30).

úroveň výsledkov žiakov v hodnotení PČ ZS podľa miesta vykonávania OVV v 3. ročníku je najlepšia u žiakov, ktorí vykonávali OVV v dielni školy, dosiahnutý priemer v PČ OZ je 2,27.

- ⇒ Žiaci, ktorí konali OVV na pracovisku iného zamestnávateľa, dosiahli priemer 2,48; žiaci v SDV konajúci OVV na pracovisku praktického vyučovania dosiahli priemer 2,9 a žiak, ktorý absolvoval OVV na pracovisku zamestnávateľa zabezpečujúceho praktickú prípravu aj pre žiakov mimo SDV, dosiahol výsledok 3,00.

väčšina žiakov v oboch častiach ZS preukázala vedomosti a zručnosti v súlade s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti v príslušných UO.

- ⇒ PČ ZS všetci žiaci konali individuálnou formou. Rozdiely medzi jednotlivými žiakmi sa prejavili v miere ich samostatnosti, v osvojení praktických zručností a aplikovaní teoretických vedomostí.

Nízke komunikačné zručnosti u niektorých žiakov obmedzovali ich plynulé vyjadrovanie a schopnosť argumentácie.

- ⇒ V TČ OZ žiaci preukázali požadované odborné teoretické vedomosti, ale na rôznej úrovni. Najväčšie odlišnosti sme pozorovali v prepájaní teórie s praxou, v disponovaní správnou odbornou terminológiou a v miere rozvoja komunikačných kompetencií, schopnosti argumentovať a vyjadrovať sa v súvislostiach. V 1 škole 62,5 % žiakov dosiahlo veľmi nízku úroveň vedomostí a zručností v príslušnom UO.
- ⇒ Žiaci v SDV v oboch častiach ZS vykazovali horšiu úroveň poznatkov a zručností vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na profil absolventa v príslušných UO.

väčšina sledovaných SOŠ pripravila PČ i TČ ZS v súlade s právnymi normami a bez vážnejších nedostatkov.

- ⇒ V niektorých SOŠ sa vyskytli nedostatky súvisiace s nesprávnym vymenovaním, resp. nevymenovaním niektorých členov SK. V 1 SOŠ nedostatky súviseli s nesúladosť tém pre obidve časti ZS so vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre príslušný UO, čo neumožňovalo v plnej miere overiť úroveň vedomostí a zručností žiakov v súlade s profilom absolventa, v 2 SOŠ témy ZS neobsahovali zoznam učebných pomôcok.

Na základe zistení ŠŠI školám odporúča v teoretickom a praktickom odbornom vzdelávaní klásť dôraz na rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov, pri prezentácii vedomostí a zručností ich viesť k správne používaniu odbornej terminológie, podporovať ich argumentačné schopnosti a dbať na aplikáciu teoretických vedomostí do praktickej činnosti.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

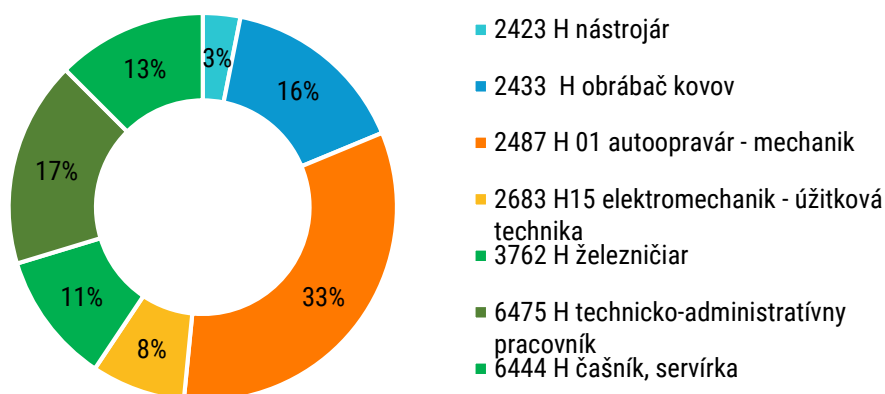
Tematická inšpekcia (TI) sa v školskom roku 2022/2023 uskutočnila v 10 SOŠ, z toho 9 škôl bolo s vyučovacím jazykom slovenským a 1 škola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. V 8 štátnych a 2 súkromných školách bolo kontrolovaných 7 učebných odborov (UO). Z celkového počtu 64 žiakov, ktorí sa zúčastnili ZS, sa 16 žiakov pripravovalo v SDV na pracoviskách praktického vyučovania u 11 zamestnávateľov. Mimo SDV sa celkovo vzdelávalo 48 žiakov, z nich 26 žiakov absolvovalo odborný výcvik (OVY) v dielni školy (**Tabuľka 2**).

TABUĽKA 2 Prehľad žiakov konajúcich ZS v šk. roku 2022/2023

SKUPINA ODBOROV ŠVP	ODBOR	POČET ŽIAKOV SPOLU	REALIZÁCIA OVV V 3.ROČNÍKU			
			v SDV	mimo SDV		
				u zamestnávateľa, ktorý zabezpečoval aj SDV	u zamestnávateľa, ktorý nezabezpečoval aj SDV	v dielni školy
24 strojárstvo a ostatná kovospracujúca výroba I .II	nástrojár	2			2	
	obrábač kovov	10	1		9	
	autoopravár mechanik	21	10	1	3	7
26 elektrotechnika	elektromechanik - úžitková technika	5			1	4
37 doprava, pošty a komunikácie	železničiar	7	1			6
64 ekonomika a organizácia, obchod a služby I. II	čaušník, servírka	8			2	6
	technicko-administratívny pracovník	11	4		4	3
Spolu		64	16	1	21	26

Viac ako tretina žiakov konalo záverečnú skúšku v UO 2487 H 01 autoopravár – mechanik a 17 % žiakov v UO 6475 H technicko-administratívny pracovník (**Graf 1**).

GRAF 1 Percentuálne zastúpenie žiakov v jednotlivých učebných odboroch na záverečných skúškach

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 PRIPRAVENOSŤ ŠKOLY NA ZÁVEREČNÚ SKÚŠKU

Organizáciu a priebeh všetkých záverečných skúšok zabezpečili **skúšobné komisie**. V každom kontrolovanom UO bola ustanovená 1 skúšobná komisia, v školách vzdelávajúcich žiakov v SDV i mimo SDV bola spoločná pre obidve skupiny žiakov. Predsedov skúšobných komisií (SK) pre záverečné skúšky vymenoval v termíne do 15. apríla príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve. Ďalších členov skúšobných komisií pre záverečné skúšky, ktorí boli pedagogickými zamestnancami príslušných stredných škôl, vymenovali riaditelia škôl v stanovenom termíne s výnimkou 1 školy¹, kde riaditeľ školy nevymenoval za stáleho člena SK triedneho učiteľa žiaka a člena SK nevymenoval v stanovenom termíne do 30. apríla 2023.

SOPK² delegovala svojich zástupcov do 3 SK príslušných odborov, RÚZ³ svojich zástupcov nenominovala, AZZZ⁴ a APZD⁵ delegovali 1 zástupcu. Vo všetkých školách vzdelávajúcich žiakov v SDV boli členmi SK zástupcovia zamestnávateľa, ktorí poskytovali praktické vyučovanie v SDV. Zástupcovia SO/PO väčšinou využili svoje právo klásť otázky a hodnotiť. Účasťou SO/PO na ZS bola zabezpečená koordinácia odborného vzdelávania a prípravy v súlade s potrebami trhu práce.

Záverečné skúšky boli **členené na praktickú časť (PČ) a teoretickú časť (TČ)**. V UO 2423 H nástrojár, 2433 H obrábač kovov, 2487 H autoopravár mechanik a 6444 H čašník, servírka boli v zmysle platnej legislatívy vypracované a príslušnými stavovskými a profesijnými organizáciami (SO/PO) **schválené jednotné zadania pre obidve časti ZS**. V ostatných kontrolovaných UO témy na PČ ZS vypracovali majstri odbornej výchovy (MOV) v spolupráci s učiteľmi odborných predmetov. **Témy** na TČ ZS vypracovali učitelia odborných predmetov v spolupráci s MOV v stanovenom počte a s uvedením učebných pomôcok, v 1 škole⁶ témy PČ ZS neobsahovali zoznam učebných pomôcok, v ďalšej škole⁷ nebol uvedený zoznam učebných pomôcok v obidvoch častiach ZS. Na návrh predsedu predmetovej komisie riaditeľa škôl schválili do 31. marca témy na jednotlivé časti záverečnej skúšky. ŠŠI skonštatovala, že na všetkých SOŠ boli vyhotovené témy na základe vzdelávacích štandardov pre praktickú prípravu uvedených v príslušnom štátnom vzdelávacom programe pre odborné vzdelávanie a prípravu okrem 1 školy⁸, kde témy pre obidve časti ZS neboli vypracované v rozsahu, ktorý určujú vzdelávacie štandardy štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre príslušný UO a neumožňovali v plnej miere overiť úroveň vedomostí a zručností žiakov v súlade s profilom absolventa. Riaditelia 4 SOŠ, v ktorých neboli pre UO vypracované SO/PO⁹ jednotné zadania, predložili témy záverečných skúšok na vyjadrenie vecne príslušným SO/PO k jednotlivým UO.

Všetky **SO/PO** k obsahu záverečnej skúšky vyjadrili súhlasné stanovisko. *Republiková únia zamestnávateľov* v 1 škole¹⁰ odporúčala názov témy formulovať ako odborný problém so zameraním na podnikovú sféru, odporúčanie škola plánuje zapracovať do znenia tém pre ZS v nasledujúcom školskom roku. V ďalšej škole¹¹ vydala RÚZ k obsahu tém obidvoch častí súhlasné stanovisko napriek tomu, že schválené témy neboli vypracované v súlade so vzdelávacími štandardmi ŠVP pre príslušný UO. Súčasťou stanoviska boli odporúčania formálneho aj vecného charakteru, ktoré sa týkali obsahu zadania úloh. Odporúčanie na vynechanie technických otázok v témach pre TČ ZS však bolo v rozpore so stanovenými výkonovými štandardmi teoretického vzdelávania v ŠVP príslušného UO¹².

¹ SOŠ technická, Komenského 496/37, Námestovo

² Slovenská obchodná a priemyselná komora

³ Republiková únia zamestnávateľov

⁴ Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky

⁵ Asociácia priemyselných zväzov a dopravy

⁶ SOŠ, Poľná 10, Veľký Krτίš

⁷ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

⁸ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

⁹ Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK); Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ); Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky (AZZZ)

¹⁰ SOŠ technológií remesiel, Ivanská cesta 21, Bratislava

¹¹ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

¹² Napr. vysvetliť základné technologické pojmy; opísať vlastnosti materiálov, technológie ich spracovania a možnosti ich použitia; čítať odborné výkresy a technickú dokumentáciu; charakterizovať základy skúšobníctva a normalizácie vo svojom odbore

2.2 ORGANIZÁCIA ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Všetkých 10 sledovaných SOŠ dodržalo termín konania obidvoch častí ZS v riadnom skúšobnom období. Jednotlivé časti ZS vykonali školy v stanovenom poradí. Všetky kontrolované subjekty sa dohodli so zamestnávateľmi, u ktorých sa žiaci pripravovali, a **organizovali PČ ZS** pre žiakov v SDV aj mimo SDV v dielni školy (63 žiakov) a na pracovisku zamestnávateľa (3 žiaci). **TČ ZS organizovali** všetky školy v učebniach školy. ZS sa zúčastnili 3 **žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ)**, v PČ ZS ich znevýhodnenie nevyžadovalo úpravu podmienok, v TČ ZS mali 2 žiaci predĺžený čas na prípravu a odpoveď o 25 %, 1 žiak o úpravu podmienok nepožiadaval.

2.3 PRIEBEH ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Všetci žiaci v kontrolovaných UO realizovali PČ ZS individuálnou formou. **Materiálno-technické zabezpečenie** bolo na väčšine pracovísk vyhovujúce a vytváralo predpoklad na objektívne overenie získaných vedomostí, zručností a schopností žiakov príslušných UO. Nedostatkom v 1 škole¹³ bolo zastarané materiálno-technické vybavenie, v dôsledku čoho sa počas konania ZS prejavila poruchovosť 1 sústruhu. V inej škole¹⁴ neboli okrem kalkulačiek k dispozícii žiadne ďalšie materiálno-technické prostriedky.

Počas konania PČ ZS boli na všetkých pracoviskách zaistené **bezpečné podmienky, ochrana zdravia žiakov** a dodržiavali sa zásady bezpečnosti pri práci.

Počas realizácie PČ ZS členovia SK priebežne kontrolovali prácu a činnosť žiakov, sledovali pracovné postupy žiakov, plnenie jednotlivých úloh a kládli im doplňujúce, stimulačné otázky. Podnecovali ich k prezentovaniu vedomostí, k zdôvodňovaniu názorov s uplatnením argumentov. Žiakom poskytovali dostatok času na vyjadrenie poznatkov a empatickým správaním sa počas skúšania podieľali na vytváraní pokojnej klímy. Vzájomná komunikácia bola členmi SK vedená citlivo a kultivovane. V školách, kde sa ZS konali podľa jednotných zadaní, postupovali pri hodnotení členovia SK v súlade s hodnotiacim listom PČ ZS. Výsledné hodnotenie vo všetkých SOŠ schvaľovala SK na návrh MOV alebo učiteľa odbornej praxe, ktorý bol členom skúšobnej komisie. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch bola klasifikácia žiakov objektívna v súlade s vopred stanovenými kritériami na hodnotenie praktickej časti ZS.

Počas realizácie TČ ZS boli všetci členovia SK sústavne prítomní a zabezpečili plynulý priebeh skúšania. Skúšajúci učitelia odborných vyučovacích predmetov korektne viedli riadený rozhovor so žiakmi, formulovali primerané kontrolné a doplňujúce otázky. Pri odpovediach žiakov podnecovali k využívaniu učebných pomôcok, modelov a obrazových materiálov, svojím prístupom a primeranou komunikáciou vytvárali pozitívnu pracovnú atmosféru. Prínosom počas skúšania bolo aj aktívne pôsobenie delegovaných zástupcov SO/PO, ktorí kládli stimulujúce otázky súvisiace s aplikáciou teoretických poznatkov do konkrétnych situácií v praxi. V 1 škole¹⁵ skúšanie žiakov viedli iba vyučujúci odborných predmetov, ostatní členovia SK sa do skúšania vôbec nezapájali, pri skúšaní iba 2 žiaci (obaja v SDV) dokázali odpovedať samostatne, vecne a správne reagovať na otázky skúšajúceho. Z reakcií ostatných žiakov vyplynulo, že nerozumeli obsahu jednotlivých tém, ani nedisponovali základnými vedomosťami a takmer nepoznali odbornú terminológiu, čo obmedzovalo ich komunikačné schopnosti. Zadávané doplňujúce otázky boli veľmi jednoduché, väčšina žiakov odpovedala len výnimočne, často jednoslovne. V inej škole¹⁶ žiaci dokázali prepájať teóriu s praxou iba s pomocou vyučujúcich, na doplňujúce a pomocné otázky členov SK odpovedali len jednoslovne, resp. odpovedať nevedeli, prezentácia požadovaných odborných teoretických vedomostí nebola dostatočná. Vo všetkých kontrolovaných školách hodnotenie žiakov z teoretickej časti ZS navrhovali učitelia odborných predmetov podľa rozsahu, správnosti, obsahu

¹³ SOŠ technická, Komenského 496/37, Námestovo

¹⁴ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

¹⁵ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

¹⁶ SOŠ gastronómie a služieb, Sídlisko duklianskych hrdinov 3, Prešov

i celistvosti jednotlivých odpovedí, ojedinele s prihliadnutím na výsledky žiakov počas štúdia a hlasovaním ich schvaľovala SK. Hodnotenie žiakov bolo objektívne a zodpovedajúce ich vedomostiam. V 1 škole¹⁷ SK nehodnotili žiakov v TČ ZS podľa jednotných kritérií, ktoré boli súčasťou jednotných zadaní. Pri hodnotení učiteľ odborných predmetov navrhol známku bez bližšieho zdôvodnenia, ktorú členovia SK odsúhlasili.

Celkové hodnotenie ZS stanovili SK na základe klasifikácie oboch častí ZS a predsedovia SK ho oznámili žiakom v deň konania teoretickej časti ZS. V celkovom hodnotení nepospeli 3 žiaci (1 v SDV, 2 mimo SDV).

ŠŠI konštatovala, že ZS overili vedomosti a zručnosti žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi štátneho vzdelávacieho programu a potvrdili, že väčšina absolventov je pripravená používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravovali.

2.3 ÚROVEŇ PREUKÁZANÝCH POZNATKOV A ZRUČNOSTÍ ŽIAKOV V ZS

Úroveň preukázaných poznatkov a zručností sledovala ŠŠI:

- ⇒ vo vzťahu k profilu absolventa príslušného učebného odboru u žiakov pripravovaných v SDV a žiakov mimo SDV;
- ⇒ porovnaním výsledkov žiakov v oboch častiach ZS s výsledným hodnotením predmetu OVV na konci 3. ročníka;
- ⇒ porovnaním výsledkov žiakov v PČ ZS v nadväznosti na miesto vykonávania OVV v 3. ročníku.

2.3.1 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností vo vzťahu k profilu absolventa

V kontrolovaných UO väčšina žiakov disponovala praktickými zručnosťami a poznatkami v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi príslušného ŠVP pre jednotlivé UO v súlade vo vzťahu k profilu absolventa. Väčšina žiakov preukázala osvojené pracovné zručnosti, dokázali aplikovať teoretické vedomosti, samostatne pracovať s potrebným náradím a prístrojmi s výnimkou 1 školy¹⁸, kde preukázané praktické zručnosti žiakov (okrem jedného) nezodpovedali cieľovým požiadavkám na profil absolventa príslušného UO a žiaci dosiahli v oboch častiach ZS najhoršie výsledky (**Tabuľka 4**).

Celková úroveň hodnotenia žiakov v praktickej časti záverečnej skúšky bola 2,5. Pričom žiaci, ktorí sa pripravovali v SDV (priemer 2,9), v porovnaní so žiakmi nezačlenenými do SDV (priemer 2,4) preukázali pri praktickej časti ZS osvojené pracovné zručnosti na nižšej úrovni (**Graf 2**). V 3 školách¹⁹ preukázali žiaci v SDV nižšiu schopnosť aplikovať požadované teoretické vedomosti v praxi, schopnosť samostatne pracovať so zariadeniami a preukázať pracovné zručnosti.

Nižšou mierou osvojených vedomostí disponovali žiaci v SDV aj v TČ ZS, rozdiely sa prejavili najmä pri prepájaní teórie s praxou, uplatnení skúseností a zručností získaných počas praktickej prípravy. Značné rezervy sa u niektorých žiakov preukázali aj pri správnom uplatňovaní odbornej terminológie, pri zdôvodňovaní názorov a argumentácii, čo súviselo s menej rozvinutými komunikačnými kompetenciami.

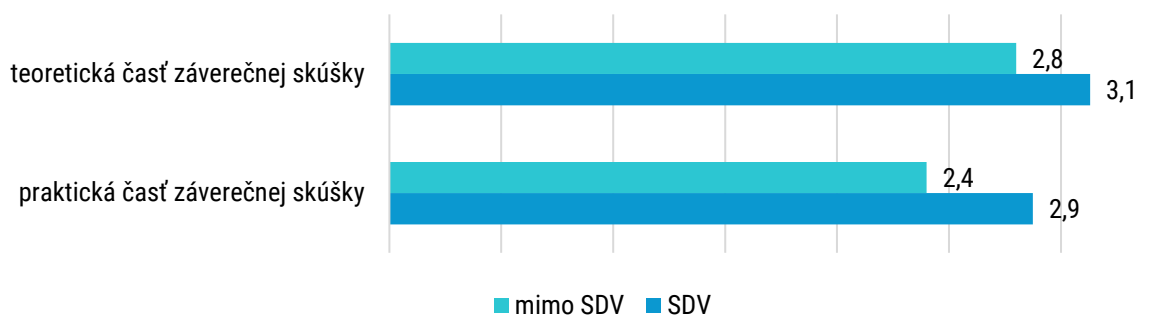
Celkový priemerný prospech dosiahnutý v TČ ZS bol 2,9. Úroveň preukázaných vedomostí zodpovedala vzdelávacím výsledkom žiakov počas štúdia a profilu absolventa príslušného UO a bola u žiakov, ktorí sa vzdelávali v SDV (priemer 3,1) nižšia v porovnaní so žiakmi vzdelávajúcimi sa mimo SDV (priemer 2,8) (**Graf 2**).

¹⁷SOŠ dopravy a služieb, Jesenského 1, Nové Zámky

¹⁸ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

¹⁹ SOŠ dopravy a služieb, Jesenského 1, Nové Zámky; SOŠ železničná, Palackého 14, Košice; Súkromná SOŠ DSA, Koniarekova 17, Trnava

GRAF 2 Porovnanie výsledkov žiakov v SDV a mimo SDV z PČ ZS a TČ ZS

Žiaci v SDV sa vzdelávali v 5 školách. Porovnaním výsledkov PČ ZS a TČ ZS medzi žiakmi v SDV aj mimo SDV vyplynulo (**Tabuľka 3**), že v 2 školách dosiahli žiaci v SDV horšie výsledky v oboch častiach ZS, z toho v 1 škole²⁰ boli výrazne horšie (o 1,83). Žiak vzdelávaný v SDV nedokázal prezentovať osvojené teoretické poznatky v praxi, jeho odpoveď bola nesúvislá, použité vety jednoduché s nízkou mierou uplatňovania odbornej terminológie. V 3 školách bola dosiahnutá úroveň výsledkov žiakov v SDV vyššia, v 2 školách viac ako o 1 stupeň.

TABUĽKA 3 Výsledky žiakov v PČ ZS a TČ ZS v školách, kde sa žiaci vzdelávali v SDV i mimo SDV

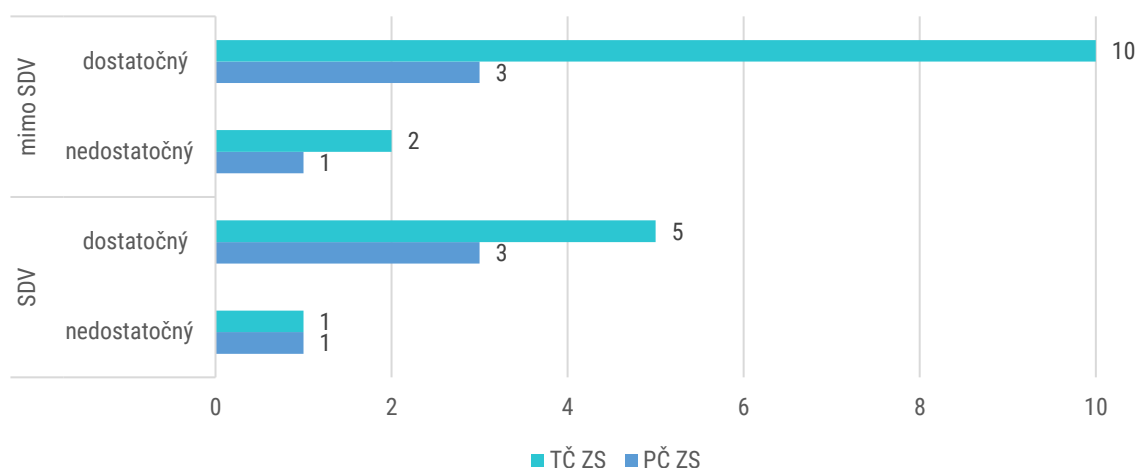
škola	PČ ZS		TČ ZS	
	SDV	mimo SDV	SDV	mimo SDV
KE4	3,00	2,17	4,00	2,17
NR5	2,75	2,13	3,25	2,86
TN7	1,00	2,20	2,00	2,60
TT8	3,25	4,25	3,25	3,75
TT9	3,00	2,67	3,00	3,33

Z porovnania výsledného hodnotenia výsledkov obidvoch častí ZS v UO, kde sa vzdelávali žiaci v SDV i mimo SDV vyplynulo, že **rozdiely medzi žiakmi vzdelávajúcimi sa v SDV a mimo SDV sa prejavili v UO 3762 H železničiar**, kde 1 žiak v SDV v obidvoch častiach ZS preukázal nižšiu úroveň zručností a vedomostí ako žiaci mimo SDV. V **UO 2433 H obrábач kovov** 1 žiak vzdelávajúcí sa v SDV dosiahol lepšie výsledky v oboch častiach ZS. V ostatných UO bola dosiahnutá úroveň výsledkov v PČ a TČ ZS porovnateľná v obidvoch skupinách žiakov. V **UO 6475 H technicko-administratívny pracovník** iba 4 žiaci (2 v SDV a 2 mimo SDV) preukázali adekvátne zručnosti a vedomosti zodpovedajúce cieľovým požiadavkám na profil absolventa v príslušnom UO. 3 žiaci nepospeli (z nich 1 v SDV) a ostatní disponovali zručnosťami a vedomosťami na veľmi nízkej úrovni.

Z celkového počtu 64 žiakov nepospelo z oboch častí ZS 5 žiakov, z toho 2 žiaci v SDV. Stupňom dostatočný bola hodnotená viac ako tretina všetkých žiakov (21 žiakov), z nich 38% tvorili žiaci SDV.

²⁰ SOŠ železničná, Palackého 14, Košice

GRAF 3 Porovnanie prospechu žiakov v SDV a mimo SDV v PČ ZS a TČ ZS

2.3.2 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností v oboch častiach ZS s výsledným hodnotením predmetu OVY na konci 3. ročníka

Porovnaním prospechu na PČ ZS so známku z odborného výcviku (OVY) na konci 3. ročníka školská inšpekcia zistila, že **priemerný prospech OVY (2,2) bol na lepšej úrovni** ako výsledky, ktoré žiaci dosiahli v PČ ZS (2,5). U **žiakov v SDV** si 3 žiaci zhoršili známku o 1 klasifikačný stupeň, 5 žiakov o 2 klasifikačné stupne, 1 žiak²¹ o 3 klasifikačné stupne. U 9 žiakov **mimo SDV** došlo k zhoršeniu známky o 1 klasifikačný stupeň, u 4 žiakov o 2 klasifikačné stupne a u 1 žiaka²² o 3 klasifikačné stupne. Zlepšenie známky preukázali 1 žiak v SDV a 13 žiaci mimo SDV.

Z porovnania výsledkov jednotlivých škôl ŠŠI zistila (**Tabuľka 4**), že v 4 školách dosiahli žiaci v PČ ZS lepší výsledok ako v hodnotení OVY v 3. ročníku, v 1 škole bol výsledok rovnaký, 3 školy mali horšie výsledky a v 2 školách dosiahli žiaci výrazne horšie výsledky (TT8 o 2; TT9 o 1,2). Z porovnaní celkových výsledkov TČ OZ a hodnotenia OVY na konci 3. ročníka vyplynulo, že v 2 školách dosiahli žiaci rovnaké hodnotenie, v 1 škole bola preukázaná úroveň v TČ ZS výrazne lepšia (BB2 o 1,5). V 7 školách bola dosiahnutá úroveň v TČ ZS nižšia, z toho v 2 školách výrazne nižšia (TT8 o 1,8; TT9 o 1,4) ako hodnotenie OVY v 3. ročníku.

TABUĽKA 4 Výsledky žiakov v PČ ZS a TČ ZS a ich porovnanie s hodnotením predmetu OVY na konci 3. ročníka v sledovaných školách

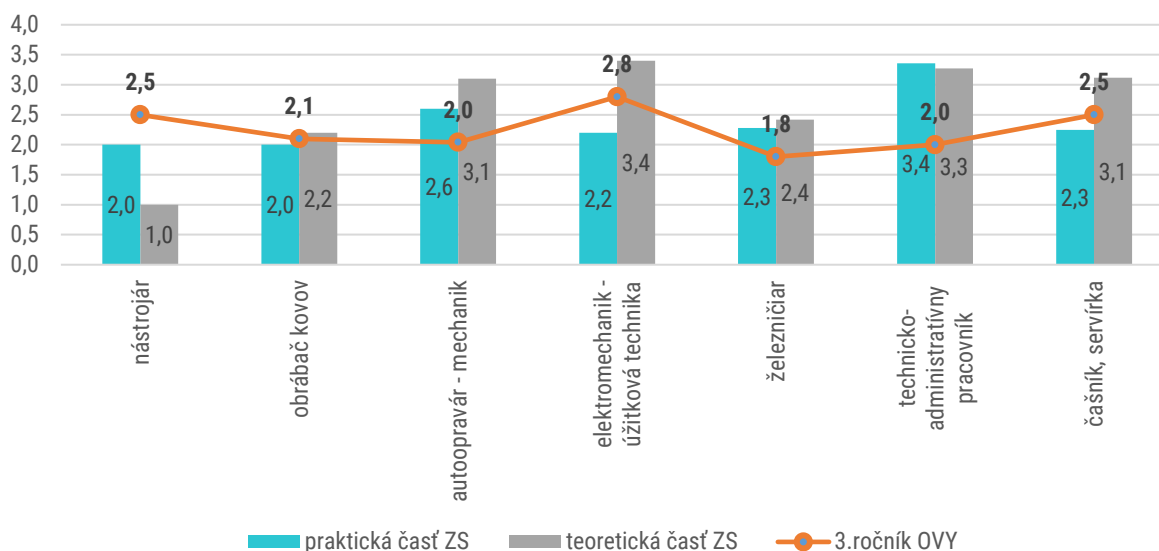
ŠKOLA	priemer OVY na konci 3.roč.	výsledok PČ ZS	výsledok TČ OZ
BA1	2,67	2,33	2,67
BB2	2,50	2,00	1,00
BB3	2,80	2,20	3,40
KE4	1,86	2,29	2,43
NR5	2,33	2,33	3,00
PO6	2,50	2,63	3,13
TN7	2,33	2,00	2,5
TT8	1,75	3,75	3,5
TT9	1,67	2,89	3,11
ZA10	1,75	2,00	1,75

²¹ Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

²² Súkromná SOŠ ADVENTIM – Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda

Porovnaním výsledkov PČ a TČ ZS s hodnotením predmetu odborný výcvik na konci 3. ročníka v jednotlivých UO vyplynulo, že porovnateľné výsledky v obidvoch častiach ZS a OVY dosiahli žiaci v UO 2433 H obrábač kovov. V UO 2423 H nástrojár mali žiaci lepšie výsledky v obidvoch častiach ZS v porovnaní s hodnotením OVY. V UO 2683 H elektromechanik-úžitková technika a 6444 H čašník, servírka dosiahli lepšiu úroveň žiaci v PČ ZS, v TČ ZS mali výsledky horšie. V ostatných UO v obidvoch častiach ZS žiaci dosiahli horšie hodnotenie ako v predmete OVY, najvýraznejší rozdiel v hodnotení sa prejavil v UO 6475 H technicko-administratívny pracovník (Graf 4).

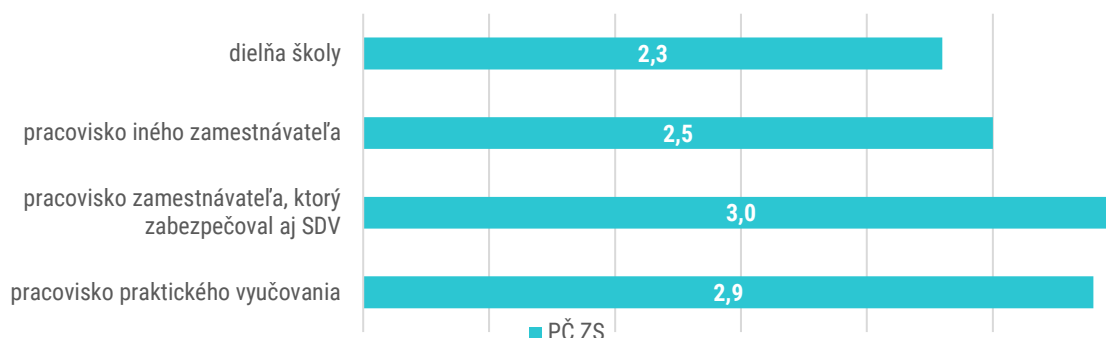
GRAF 4 Porovnanie dosiahnutých výsledkov PČ ZS, TČ TS a prospechu v predmete OVY v UO

2.3.3 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností žiakov v PČ ZS v nadväznosti na miesto vykonávania OVY v 3. ročníku

Z celkového počtu 64 žiakov vykonávalo OVY v dielni školy 40,6 % a v PČ ZS dosiahli najlepší priemerný výsledok 2,3. Žiaci vzdelávajúci sa v SDV (25 %), vykonávali OVY na pracovisku praktického vyučovania a v PČ ZS preukázali priemerný výsledok 2,9 (Graf 5).

GRAF 5 Výsledky v PČ OZ v nadväznosti na miesto konania OVY

2.3.4 Úroveň preukázaných poznatkov a zručností žiakov podľa zamestnávateľov

Z výsledkov dotazníkov administrovaných zamestnávateľom vyplynulo, že zamestnávatelia ocenili prístup žiakov v SDV k plneniu pracovných povinností, úroveň manuálnych zručností pri praktických činnostiach, dodržiavanie vnútropodnikových pravidiel. Podľa ich názoru väčšina žiakov na pracoviskách prejavovala záujem o vykonávané činnosti, žiaci rešpektovali pokyny inštruktorov a MOV, dodržiavali pravidlá bezpečnej práce. Teoretické vedomosti žiakov nadobudnuté v škole a ich aplikáciu v praxi hodnotili ako

dostatočné s výnimkou 2 zamestnávateľov²³, ktorí konštatovali, že žiakom chýbali niektoré požadované teoretické vedomosti a tie, ktorými disponovali, nedokázali samostatne aplikovať na praktickom vyučovaní. Všetci zamestnávatelia sa vyjadrili, že žiaci prejavovali lojalitu a spolupatričnosť k podniku a preukázali požadované sociálne zručnosti. Poskytovanie finančnej odmeny a ďalších benefitov (príspevok na stravu, cestovanie, pracovný odev, ochranné pracovné prostriedky) žiakom zvyšovalo ich motiváciu dosahovať lepšie výsledky v škole.

Niektorí zamestnávatelia skonštatovali, že dištančné vzdelávanie žiakov v 1. ročníku malo negatívny dopad na praktické zručnosti žiakov. V rozhovoroch to potvrdili aj MOV a uvedená skutočnosť sa zrejme prejavila i v horších výsledkoch žiakov SDV v obidvoch častiach ZS.

3 ODPORÚČANIA A PODNETY

3.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- modernizovať strojové vybavenie školských dielní;
- vypracovať témy obidvoch časti záverečných skúšok v súlade s cieľovými požiadavkami na profil absolventa v danom UO;
- hodnotiť objektívne v priebehu štúdia úroveň dosahovaných zručností a vedomostí;
- sledovať v rámci kontrolnej činnosti úroveň učenia sa žiakov a vyučovania odborných teoretických predmetov;
- zamerať sa vo výchovno-vzdelávacom procese na rozvoj komunikačných kompetencií, aplikáciu teoretických vedomostí do praktickej činnosti a prezentačných zručností žiakov so správnym používaním odbornej terminológie a argumentácie.

3.2 ODPORÚČANIA PRE STAVOVSKÉ ORGANIZÁCIE A PROFESIJNÉ ORGANIZÁCIE

- delegovať zástupcov do komisií na záverečné skúšky, aby bola zabezpečená koordinácia hodnotenia výstupov odborného vzdelávania a prípravy v súlade s požiadavkami stavovskej alebo profesijnej organizácie;
- aktívne participovať prostredníctvom svojho delegovaného zástupcu na činnosti skúšobnej komisie;
- vypracovať jednotné zadanie záverečných skúšok pre všetky učebné odbory.

²³ Autoprofit, s.r.o. Galanta, Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 2, Bratislava

4 ZOZNAMY

4.1 TABUĽKY

TABUĽKA 1 Porovnanie výsledkov ZS v školskom roku 2021/2022 a 2022/2023	4
TABUĽKA 2 Prehľad žiakov konajúcich ZS v šk. roku 2022/2023	6
TABUĽKA 3 Výsledky žiakov v PČ ZS a TČ ZS v školách, kde sa žiaci vzdelávali v SDV i mimo SDV	10
TABUĽKA 4 Výsledky žiakov v PČ ZS a TČ ZS a ich porovnanie s hodnotením predmetu OVY na konci 3. ročníka v sledovaných školách	11

4.2 GRAFY

GRAF 1 Percentuálne zastúpenie žiakov v jednotlivých učebných odboroch na záverečných skúškach ...	6
GRAF 2 Porovnanie výsledkov žiakov v SDV a mimo SDV z PČ ZS a TČ ZS	10
GRAF 3 Porovnanie prospechu žiakov v SDV a mimo SDV v PČ ZS a TČ ZS.....	11
GRAF 4 Porovnanie dosiahnutých výsledkov PČ ZS, TČ TS a prospechu v predmete OVY v UO	12
GRAF 5 Výsledky v PČ OZ v nadväznosti na miesto konania OVY	12

5 PRÍLOHY

5.1 ZOZNAM KONTROLOVANÝCH ŠKÔL

kód	Názov a sídlo školy
BA1	Stredná odborná škola technológií a remesiel, Ivanská cesta 21, Bratislava
BB2	Stredná odborná škola techniky a služieb, Laskomerského 3, Brezno
BB3	Stredná odborná škola, Poľná 10, Veľký Krtíš
KE4	Stredná odborná škola železničná, Palackého 14, Košice
NR5	Stredná odborná škola dopravy a služieb, Jesenského 1, Nové Zámky
PO6	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Sídl. dukl. hrdinov 3, Prešov
TN7	Stredná odborná škola, Pod Sokolice 14, Trenčín
TT8	Súkromná stredná odborná škola ADVENTIM - Magán Szakközépiskola ADVENTIM, Komenského ulica 1219/1, Dunajská Streda
TT9	Súkromná stredná odborná škola DSA, Koniarekova 17, Trnava
ZA10	Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37, Námestovo